

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Transformacja przemysłowa w kierunku ekologicznej i cyfrowej gospodarki europejskiej: wymogi regulacyjne oraz rola partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego”

(opinia rozpoznawcza)

(2021/C 56/02)

Sprawozdawczyni: **Lucie STUDNIČNÁ**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 15.9.2020
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia na sesji plenarnej	2.12.2020
Sesja plenarna nr	556
Wynik głosowania	148/89/19
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Istnieje szereg warunków koniecznych, aby w ramach transformacji przemysłowej w kierunku ekologicznej i cyfrowej gospodarki europejskiej osiągnąć zrównoważoną, sprawiedliwą i społecznie akceptowalną przyszłość w Europie. Pandemia COVID-19 sprawiła, że jeszcze pilniejsza stała się potrzeba znacznie szerszego i silniejszego udziału partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w kształtowaniu polityki na wszystkich szczeblach, a także potrzeba istnienia silnych ram regulacyjnych i standardów na szczeblu europejskim, zwłaszcza w zakresie agendy społecznej. Istotną rolę w tych staraniach powinien odgrywać zapowiadany plan działania, który ma na celu wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych.

1.2. EKES uważa, że konieczne jest uznanie komplementarności między polityką dotyczącą zmiany klimatu i polityką dotyczącą gospodarki o obiegu zamkniętym a odpowiedzialnością społeczną przedsiębiorstw, a także podkreślenie cyrkularnej specyfiki energii ze źródeł odnawialnych.

1.3. Rola pracodawców, przedsiębiorców i zaangażowanie sektora prywatnego w stymulowanie zmian strukturalnych są kluczowe dla transformacji przemysłowej. Ponieważ innowacje w Europie zazwyczaj pochodzą od małych podmiotów, należy skupić się na tworzeniu sprzyjającego otoczenia biznesowego i na promowaniu potencjału MŚP, które świadczą usługi oparte na wiedzy na wysokim poziomie. Często odgrywają one pionierską rolę w zakresie pozycjonowania rynkowego powiązanych sektorów i są niezawodnymi i odpornymi na kryzysy pracodawcami. Należy także wykorzystać doświadczenia przedsiębiorstw i organizacji gospodarki społecznej, gdyż działają one w obszarach, na które mają wpływ transformacja ekologiczna i cyfrowa. W związku z tym należy promować działalność tych przedsiębiorstw i organizacji oraz ich procesy innowacji społecznych.

1.4. Należy w spójny sposób wprowadzić mechanizm kierowania środkami finansowymi sektora prywatnego na inwestycje zgodne z kryteriami z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego. W związku z tym strategię dotyczące unii bankowej, unii rynków kapitałowych, zrównoważonego finansowania, finansowania cyfrowego i MŚP wzajemnie się wzmacniają i uzasadniają kierowanie funduszy na bardziej produktywne projekty w gospodarce, w której do 80 % potrzeb finansowych związanych z tymi projektami zależy od sektora bankowego.

1.5. Odporna, zrównoważona, sprawiedliwa i dobrze prosperująca Europa wymaga ram regulacyjnych, które mogą wzmocnić proces sprawiedliwej transformacji, uwzględniając jednocześnie jego wpływ etyczny i interesy publiczne, takie jak ochrona konsumentów, zdrowie, bezpieczeństwo i jakość. EKES zaleca, by instytucje europejskie i krajowe wprowadziły nowe struktury zarządzania, które mogą zagwarantować aktywny udział lokalnej gospodarki, partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w opracowywaniu i wdrażaniu sprawiedliwych środków mających na celu zapewnienie sprawiedliwej społecznie transformacji. Jednym z głównych rozwiązań z zakresu zarządzania służących wdrażaniu i monitorowaniu postępów w zakresie sprawiedliwych społecznie transformacji jest europejski semestr. EKES zaleca włączenie do europejskiego semestru nowych, lepszych, mierzalnych i uzupełniających wskaźników społecznych, gospodarczych i środowiskowych w celu monitorowania zasad Europejskiego filaru praw socjalnych.

1.6. Należy wzmocnić rolę regionów w europejskim programie transformacji. Oprócz pogodzenia długoterminowych ambicji w zakresie transformacji z krótkoterminowymi priorytetami do najważniejszych założeń należą planowanie długoterminowe, podejście silnie ukierunkowane na konkretny obszar, inteligentna specjalizacja oraz program w zakresie kapitału ludzkiego.

1.7. EKES uważa, że instrumenty finansowania i wsparcia na rzecz działań związanych z transformacją na szczeblu UE należy uzupełnić środkami krajowymi, przy czym niezbędna jest koordynacja między różnymi szczeblami zarządzania. Aby zapewnić wystarczające finansowanie, EKES opowiada się również za szerszym zakresem zasobów własnych.

1.8. Program dotyczący kapitału ludzkiego jest jednym z warunków koniecznych do udanej transformacji. Szereg podmiotów, w tym instytucje oświatowe, pracodawcy, związki zawodowe, publiczne służby zatrudnienia, organizacje pozarządowe i pracownicze, musi współpracować w zakresie rozwoju kwalifikacji i przewidywania pełnego zestawu przysłych nowych i starych potrzeb w tym obszarze.

1.9. EKES z zadowoleniem przyjmuje zapowiadany plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych. Należy wzmocnić odpowiedni dorobek prawny UE w zakresie prawa pracy, aby lepiej wspierać sprawiedliwe transformacje dla pracowników. W planie działania należy określić minimalny podstawowy listę praw na poziomie UE, w tym: prawo do bezpieczeństwa i higieny pracy obejmujące wszystkich pracowników i nowe rodzaje pracy; prawo do informacji, konsultacji, współdecydowania i uczestnictwa nieograniczające się do sytuacji transformacji; prawo do rozwoju kwalifikacji; minimalne normy w zakresie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia; minimalne wynagrodzenie; rokowania zbiorowe.

2. Uwagi ogólne i podejście zorientowane na przyszłość

2.1. Niniejsza opinia rozpoznawcza została opracowana na wniosek Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych Parlamentu Europejskiego jako wkład w plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, który ma wkrótce zostać ogłoszony, oraz następny szczyt społeczny UE, zaplanowany na maj 2021 r. w Porto.

2.2. Europejskie przedsiębiorstwa i pracownicy stoją w obliczu ogromnych skutków społecznych i gospodarczych pandemii COVID-19. Wiele przedsiębiorstw upada, tracimy miejsca pracy, gospodarstwa domowe tracą źródła utrzymania. Pomimo bezprecedensowych gospodarczych środków ratunkowych mających na celu złagodzenie skutków blokady rynku zatrudnienia i przedsiębiorstw prognozy gospodarcze dają bardzo niepokojący obraz. Przewiduje się, że w 2020 r. gospodarka UE skurczy się o 8,3%, a w 2021 r. wzrośnie o 5,8%. Wzrost w 2021 r. będzie również nieco mniej dynamiczny niż przewidywano wiosną⁽¹⁾. Państwa członkowskie są w rekordowym stopniu zadłużone, a UE po raz pierwszy zaciągnęła wspólny dług. Nie znamy również konsekwencji brexitu.

2.3. Należy identyfikować i wspierać kluczowe branże przemysłu i sektory, od zasobów ludzkich po badania naukowe, co złoży się na europejską politykę przemysłową chroniącą te strategiczne sektory na rynku i zapewni bezpieczeństwo dostaw kluczowych zasobów. Europejska polityka przemysłowa powinna służyć jako element nadrzędny koordynujący wszystkie różne polityki europejskie w spójny i kompleksowy sposób, aby zapewnić synergię. Taka transformacja będzie wymagała od Komisji Europejskiej wyznaczenia kierunku i dostosowania polityki państw członkowskich do polityki UE. Nie oznacza to mikrozarządzania, ale dostosowanie polityk w taki sposób, aby były one spójne i sprzyjały zmianom transformacyjnym. Proces ten będzie możliwy jedynie przy aktywnym udziale organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych. Bez „ładu społecznego” opartego na demokratycznym i skutecznym udziale obywateli UE nie będzie korzystnego Zielonego Ładu dla wszystkich.

2.4. Należy w spójny sposób wprowadzić mechanizm kierowania środkami finansowymi sektora prywatnego na inwestycje zgodne z kryteriami z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego. W związku z tym strategię dotyczące unii bankowej, unii rynków kapitałowych, zrównoważonego finansowania, finansowania cyfrowego i MŚP wzajemnie się wzmacniają i uzasadniają kierowanie funduszy na bardziej produktywnie projekty w gospodarce, w której do 80% potrzeb finansowych związanych z tymi projektami zależy od sektora bankowego.

2.5. Określenie, które pojawiło się w tym kontekście w odniesieniu do przemian środowiskowych i technologicznych, to „sprawiedliwa transformacja”. EKES postrzega sprawiedliwą transformację jako podstawowy element zarówno budżetu, jak i planu odbudowy, który ma na celu stworzenie bardziej ekologicznej gospodarki europejskiej. Konieczne jest zatem szersze rozumienie sprawiedliwej transformacji (wyjście poza gospodarkę opartą na węglu), w ramach którego w pełni wdroży się Europejski filar praw socjalnych⁽²⁾, w oparciu o nową umowę społeczną, przy jednoczesnym przeprowadzeniu reform w zakresie systemów redystrybucji, zadbanie o równowagę między życiem zawodowym a prywatnym oraz zapewnieniu równouprawnienia płci. Szczególnie ważne w odniesieniu do wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych są wysokiej

⁽¹⁾ Prognoza gospodarcza KE z lata 2020 r.: Głębsza recesja z większymi rozbieżnościami.

⁽²⁾ Dz.U. C 364 z 28.10.2020, s. 1.

jakości miejsca pracy dla wszystkich, dostęp do wysokiej jakości edukacji i szkoleń, w tym prawo do uczenia się przez całe życie, zwłaszcza dla grup społecznie wrażliwych, równy dostęp do opieki zdrowotnej i usług socjalnych dla wszystkich, ochrona socjalna oraz włączenie grup społecznie wrażliwych, takich jak długotrwale bezrobotni, kobiety, ludzie młodzi, migranci czy osoby z niepełnosprawnością. Wszystkie te ważne cele można osiągnąć w oparciu o prosperującą gospodarkę, nowe miejsca pracy dla wysoko wykwalifikowanych pracowników oferowane przez pracodawców oraz niezbędne inwestycje w nowe technologie.

2.6. Państwa i regiony przechodzące transformację przemysłową zazwyczaj stoją przed wyzwaniami związanymi z modernizacją ich bazy przemysłowej, podnoszeniem kwalifikacji siły roboczej, rekompensowaniem utraty miejsc pracy w kluczowych sektorach oraz podnoszeniem niskiej wydajności, która ogranicza wzrost dochodów. Zasadniczo odniosłyby one korzyść z zazieleniania i postępów technologicznych oraz związanych z nimi zmian, jednak niektóre miejsca i określone grupy ludności, zwłaszcza grupy społecznie wrażliwe, takie jak osoby niepełnosprawne, osoby starsze, Romowie i migranci, są narażone na ryzyko pozostania w tyle. Stawianie czoła wyzwaniom związanym z długoterminową transformacją wymaga przewidywania zmian i aktywnego zarządzania transformacją ze strony osób odpowiedzialnych za kształtowanie polityki, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i kluczowych zainteresowanych stron w tych krajach i regionach. Dialog społeczny, informowanie pracowników i reprezentującymi ich organizacji, konsultacje z nimi oraz ich uczestnictwo, w tym w organach decyzyjnych (zarządach i radach nadzorczych), odgrywają zasadniczą rolę w procesie decyzyjnym w przedsiębiorstwie i wywieraniu na wpływu na ten proces, tak aby zarządzać przemianami w przedsiębiorstwie w sposób przyszłościowy. EKES wzywa Komisję do wzmocnienia i rozwinięcia wymiaru socjalnego w przyszłej zaktualizowanej strategii przemysłowej.

2.7. Radzenie sobie z kryzysem związanym z pandemią i umożliwienie udanej transformacji przemysłowej leży w interesie wszystkich grup zainteresowanych stron i wymaga wspólnego wysiłku i wspólnych celów (takich jak długoterminowy rozwój biznesu) oraz skutecznego dialogu społecznego w atmosferze zaufania, a także pozytywnego nastawienia. EKES uważa, że dobre, a tym samym zrównoważone zarządzanie przedsiębiorstwem i wspólne przewidywanie zmian musi opierać się na sprawdzonych minimalnych standardach prawnych rynku wewnętrznego, przy czym głos pracowników powinien być wyrażony poprzez ich informowanie, konsultacje z nimi i ich uczestnictwo w zarządach przedsiębiorstw.

2.8. Cyfryzacja i automatyzacja mają zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki dla gospodarki i społeczeństwa. Transformacja ta wymagałaby regulacji, która podążałaby za tempem transformacji technologicznej i przewidywania zmian poprzez zaangażowanie np. partnerów społecznych. Europejskie rady zakładowe i rady zakładowe spółek europejskich mogą służyć jako pozytywny przykład obowiązkowego transgranicznego angażowania pracowników w wyważanie interesów i poszukiwanie rozwiązań w duchu partnerstwa społecznego. Obejmuje to zagwarantowanie szkoleń dla pracowników oraz negocjowanie układów zbiorowych w celu wspierania autonomii pracy i zapewnienia równowagi między życiem zawodowym a prywatnym. Cyfryzacja i gospodarka cyfrowa doprowadziły również do pojawienia się nowych form pracy, takich jak praca za pośrednictwem platform, gdzie pracownicy nie mają żadnego zabezpieczenia socjalnego i bezpieczeństwa zatrudnienia, często pracują w bardzo niepewnych warunkach i mają niejasny status. Należy ujednoclić ich warunki pracy i status na szczeblu europejskim, aby wspierać sprawiedliwą mobilność i integrację na rynku wewnętrznym⁽³⁾. EKES dostrzega potrzebę zapewnienia w tym celu pewności prawa dla pracowników poprzez określenie statusu prawnego pracy w gospodarce opartej na platformach cyfrowych. Niski dostęp do ochrony socjalnej lub jego brak pociąga za sobą koszty nie tylko dla samych pracowników, ale także dla systemów zabezpieczenia społecznego.

2.9. Transformacja cyfrowa wiąże się również z potencjalnymi zagrożeniami w takich obszarach, jak stabilność finansowa, przestępczość finansowa i ochrona konsumentów. Zagrożenia te mogą jeszcze wzrosnąć ze względu na fragmentaryzację środowiska regulacyjnego w UE oraz nierównomierny rozwój sytuacji na świecie w zakresie regulacji sektora. Dlatego też EKES dostrzega potrzebę stworzenia przez UE kompleksowych i stabilnych ram regulacyjnych w tej dziedzinie. Zaleca również, aby UE wznowiła inicjatywę dotyczącą opodatkowania dużych przedsiębiorstw cyfrowych⁽⁴⁾.

2.10. Pracownikom należy umożliwić odpowiednie przygotowanie się do sytuacji na rynku pracy, a zachodzące już zmiany gospodarcze będą miały zasadnicze znaczenie dla rozwoju przemysłu i szerszego sukcesu gospodarczego Europy. Nowe i wyższe kwalifikacje, w tym dla pracowników fizycznych, stanowią wyzwanie dla systemów przygotowania zawodowego. Wyższe kwalifikacje wymagają większej liczby szkoleń zawodowych w instytucjach szkolnictwa wyższego. Inaczej niż w przypadku najlepiej zaprojektowanych systemów podstawowego przygotowania zawodowego problemem

⁽³⁾ Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 173.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 6.

jest brak krajowych ram i kontroli jakości, podobnie jak przejście od podstawowego przygotowania zawodowego do szkolnictwa wyższego. W przyszłości konieczne będą współpraca i innowacje zarówno ze strony społeczeństwa obywatelskiego, jak i wszystkich poziomów władz rządowych w celu stworzenia równych szans, do czego wzywają organizacje reprezentowane w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym ⁽⁵⁾.

2.11. EKES zauważa, że technologie cyfrowe i zastosowania sztucznej inteligencji powinny być ukierunkowane na człowieka i przynosić korzyści całemu społeczeństwu oraz popiera ramy regulacyjne dla sztucznej inteligencji. Nie należy stawiać oporu transformacji ekologicznej i cyfrowej, a UE powinna wspierać rozwój systemów sztucznej inteligencji ukierunkowanych na konkretne zastosowania w celu przyspieszenia transformacji ekologicznej i klimatycznej ⁽⁶⁾.

3. Innowacje

3.1. Wystąpią znaczne potrzeby w zakresie innowacji: od stworzenia i przyspieszenia nowych niskoemisyjnych procesów produkcyjnych (z których wiele wymaga nie tylko nowych surowców lub podstawowych procesów przemysłowych, lecz także zasadniczo odmiennych sposobów projektowania i produkcji) po innowacje nie tylko w łańcuchach wartości o większym udziale obiegu zamkniętego w sektorach materiałów podstawowych, ale także w systemach energetycznych, które je napędzają. Co więcej, najbardziej obiecujące technologie niskoemisyjne będą musiały sprawdzić się w skali przemysłowej. Będzie to wymagało szybkiego wsparcia politycznego, aby najpóźniej do 2030 r. wprowadzić i zwiększyć skalę nowych niskoemisyjnych sposobów produkcji i sposobów wykorzystania materiałów.

3.2. Przemiany niezbędne do osiągnięcia sprawiedliwej transformacji w całej UE będą wymagały wspólnych ram w celu zmobilizowania rządów, przedsiębiorstw i społeczeństwa obywatelskiego wokół ukierunkowanego rozwiązywania problemów. W tym procesie ważną rolę odgrywają innowacje społeczne. W związku z tym ważnym krokiem mogłoby być stworzenie międzysektorowej strategii UE na rzecz innowacji społecznych, większe uznanie podmiotów gospodarki społecznej oraz przetestowanie i być może wykorzystanie ich modeli biznesowych. Pomogłoby to stworzyć ekosystem dla subsydiowanych eksperymentów na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

4. Promowanie przedsiębiorczości i zaangażowania sektora prywatnego

4.1. Przedsiębiorczość i zaangażowanie sektora prywatnego stymulujące zmiany strukturalne odgrywają kluczową rolę w transformacji przemysłowej. Szereg barier dla innowacyjnej przedsiębiorczości utrzymuje się często tam, gdzie istnieje silne dziedzictwo przemysłowe, w szczególności niski poziom działalności przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, słaba kultura przedsiębiorczości oraz brak innowacji i skutecznie połączonych sieci wiedzy.

4.2. Ponieważ innowacje w Europie zazwyczaj pojawiają się w małych podmiotach, należy skupić się na promowaniu potencjału MŚP, które świadczą usługi oparte na wiedzy na wysokim poziomie, takie jak usługi przedstawicieli wolnych zawodów, w tym w odniesieniu do finansowania. Często odgrywają one pionierską rolę w zakresie pozycjonowania rynkowego powiązanych sektorów i są niezawodnymi i odpornymi na kryzysy pracodawcami.

4.3. Przedsiębiorstwa i organizacje gospodarki społecznej, czyli podmioty działające w sektorze, który wykazał się dużą odpornością i przyczynił się do złagodzenia skutków kryzysu związanego z COVID-19, funkcjonują głównie w obszarach, na które mają wpływ transformacje cyfrowe i ekologiczne. W związku z tym należy zapewnić propagowanie ich działalności i procesów innowacji społecznych.

5. Rola partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego

5.1. EKES podkreślił, że „zmiany, jakie nowe technologie, sztuczna inteligencja i duże zbiory danych niosą ze sobą w dziedzinie procesów produkcyjnych i, ogólnie, gospodarki, wpłyną również zasadniczo na rynek pracy” i że „ważne jest jednak, aby procesy te zachodziły w ramach owocnego dialogu społecznego, przy jednoczesnym poszanowaniu praw i jakości życia pracowników” ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Analiza EKES-u *Finding a new consensus on European civil society values and their evaluation*.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 64.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 353 z 18.10.2019, s. 6.

5.2. Ścisła współpraca między kluczowymi lokalnymi/regionalnymi zainteresowanymi stronami jest niezbędna do określenia najbardziej zrównoważonych zastosowań i zmaksymalizowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Punktem odniesienia dla wspierania strategii sprawiedliwej transformacji w odniesieniu do obniżenia emisyjności i innych celów polityki klimatycznej⁽⁸⁾ są dobre praktyki partnerów społecznych na wszystkich szczeblach oparte na układach zbiorowych zapewniające równe szanse dla konkurentów gospodarczych w danym sektorze lub regionie.

6. Zapewnienie sprawiedliwej transformacji – wymogi w zakresie zarządzania/regulacji

6.1. Transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu stawia przed decydentami szereg złożonych wyzwań związanych z zarządzaniem. Jednym z nich jest znalezienie równowagi między długoterminowym wymiarem strategicznym transformacji a potrzebą działań krótkoterminowych. Transformacja wymaga zarówno długoterminowego myślenia strategicznego i kształtowania polityki, jak i zdolności do dostosowania się do cykli wyborczych oraz związanego z tym dążenia rządów i innych zainteresowanych stron do realizowania projektów, których wyniki widać szybciej.

6.2. Jedną z głównych rozwiązań z zakresu zarządzania służących wdrażaniu i monitorowaniu postępów w zakresie sprawiedliwych społecznie transformacji jest europejski semestr. Niezwykle ważne jest stałe ocenianie polityki europejskiej i krajowej na poziomie społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Europejski semestr stopniowo nabrał bardziej socjalnego wymiaru, ale nadal dominuje jego wymiar makroekonomiczny i fiskalny. W związku z tym EKES proponuje włączenie do europejskiego semestru nowych, lepszych, mierzalnych i uzupełniających wskaźników społecznych, gospodarczych i środowiskowych w celu monitorowania wszystkich aspektów Europejskiego filaru praw socjalnych i jego zasad oraz 17 celów zrównoważonego rozwoju⁽⁹⁾, a także osiągnięcie synergii z tablicą wskaźników społecznych poprzez wprowadzenie koncepcji zrównoważonej gospodarki dobrobytu dla wszystkich⁽¹⁰⁾ wraz z ukierunkowanymi zaleceniami społecznymi i środowiskowymi dla poszczególnych krajów⁽¹¹⁾. Obecnie semestr został również przeprojektowany w celu zapewnienia większej liczby działań wspierających odbudowę, co – jak ma nadzieję EKES – może również przyczynić się do odnowienia całego mechanizmu zarządzania UE i sprawić, że będzie on działał jako drogowskaz dla przetrwania demokracji, a także poprawy konwergencji w UE.

6.3. Kompleksowa analiza synergii i kompromisów między celami, inicjatywami i zaleceniami zaproponowanymi przez UE w różnych obszarach polityki w ramach semestru wymagałaby wysokiego stopnia integracji polityki, spójności i koordynacji między różnymi podmiotami instytucjonalnymi odpowiedzialnymi za politykę gospodarczą, społeczną i ochrony środowiska, a także poprawy ich zdolności analitycznych.

6.4. Ponadto, aby zrównoważyć brak równowagi instytucjonalnej w zarządzaniu gospodarczym i społecznym, EKES zaleca stosowanie „złotej reguły budżetowej”⁽¹²⁾ przy stosowaniu unijnych przepisów fiskalnych i wyłączenie inwestycji publicznych z obliczeń deficytu oraz uwzględnianie zrównoważoności istniejących poziomów zadłużenia, aby zagwarantować nowoczesną infrastrukturę opieki zdrowotnej, ekologiczną, edukacyjną i technologiczną oraz uniknąć bezprecedensowej recesji⁽¹³⁾.

6.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje także zawieszenie przez Komisję Europejską paktu stabilności i wzrostu i apeluje o jego zmianę⁽¹⁴⁾ w celu zapewnienia zarówno stabilności, jak i wzrostu, tak aby wesprzeć ożywienie przemysłu UE i przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym i gospodarkę cyfrową, które są neutralne dla klimatu.

7. Regionalne warunki wstępne dla transformacji przemysłowej

7.1. Transformacja przemysłowa przybiera wiele kształtów, co sprawia, że trudno jest opracować jedno, uniwersalne podejście dla wszystkich, które umożliwi rozwój nowych ścieżek przemysłowych. Podczas gdy sytuacja w niektórych sektorach gospodarki będzie się pogarszać z uwagi na „nieodwracalny” spadek produkcji gospodarczej i zatrudnienia, inne będą musiały przejść dramatyczną restrukturyzację. Będzie to wymagało kompleksowego podejścia politycznego i ogromnych inwestycji, zarówno publicznych, jak i prywatnych, a niezbędne będą także dobrze funkcjonujące lokalne i regionalne rynki pracy.

⁽⁸⁾ Umowa ramowa na rzecz sprawiedliwej transformacji górnictwa węglowego i zrównoważonego rozwoju wspólnot górniczych na lata 2019–2027 (Hiszpania); praca na rzecz klimatu (Portugalia); porozumienie partnerów społecznych w sprawie sprawiedliwej transformacji i zmian klimatu (Grecja); Thyssenkrupp Steel Europe: przysły pakt na rzecz stali 20–30 (Niemcy (marzec 2020 r.)).

⁽⁹⁾ Dz.U. C 120 z 14.4.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ C. Charveriat i E. Bodin, (2020 r.), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy*.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 1.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 1.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 1.

7.2. Pogodzenie długoterminowych ambicji w zakresie transformacji z krótkoterminowymi priorytetami może stanowić wyzwanie, ponieważ niekoniecznie łatwo jest uzyskać społeczną aprobatę dla środków politycznych, które mają ograniczony skutek natychmiastowy. Sprawia to, że regiony przechodzące transformację przemysłową znajdują się w trudnej sytuacji. Z jednej strony muszą sprostać natychmiastowej potrzebie działania wynikającej z upadku tradycyjnych gałęzi przemysłu, aby zająć się takimi kwestiami jak wyższe bezrobocie, utrata dochodów i pogarszające się warunki życia części społeczeństwa, zwłaszcza grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i grup społecznie wrażliwych, takich jak osoby z niepełnosprawnością czy osoby starsze. Z drugiej strony muszą podjąć działania w celu wykorzystania możliwości związanych z modernizacją przemysłu, takich jak przyciąganie przemysłu o wyższej wartości dodanej, tworzenie lub przyciąganie nowych przedsiębiorstw i modeli biznesowych oraz lepsze wykorzystanie technologii prorozwojowych. Niewłaściwe postępowanie ma konsekwencje polityczne, które mogą mieć również wpływ na poparcie dla działań w dziedzinie klimatu. Rozwój ruchów skrajnie prawicowych w Europie i poza nią można częściowo przypisać dezindustrializacji i pozostawieniu całych regionów w tyle⁽¹⁵⁾.

8. Spotkanie z regionami przechodzącymi transformację przemysłową: główne rezultaty

8.1. Należy wzmocnić w programie europejskim rolę regionów przechodzących transformację. Zaangażowanie administracji regionalnych mogłoby przyczynić się do stworzenia ekosystemów niezbędnych do pomyślnej transformacji. Jako warunki wstępne dla tego procesu wymienia się planowanie długoterminowe, zdecydowane podejście ukierunkowane na konkretny obszar, inteligentną specjalizację i program w zakresie kapitału ludzkiego.

8.2. Kilka regionów w Europie – zwłaszcza regiony górnicze i hutnicze – przeszło już transformację z powodów ekonomicznych lub związanych z klimatem. Głównym warunkiem wstępnym udanej transformacji jest inkluzywne, wyprzedzające podejście, które zapewni społeczeństwu godną przyszłość. Obejmuje to opracowanie realistycznego planu działania, stworzenie niezbędnej infrastruktury badawczej oraz zapewnienie zaplecza technologicznego, innowacyjnego, akademickiego i edukacyjnego wraz z niezbędnym finansowaniem. Aby zapewnić odpowiednie finansowanie, europejskie instrumenty przewidziane do wspierania tych regionów (np. Europejski Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji) nie powinny zastąpić wysiłków krajowych.

9. Finansowanie i wsparcie na rzecz działań i projektów związanych z transformacją na szczeblu UE

9.1. Proces transformacji przemysłowej może zapewnić ogromne szanse, ale ich wykorzystanie wymaga znacznych inwestycji w zaawansowaną produkcję i dostępną infrastrukturę, a także w badania naukowe i innowacje. Pociąga to za sobą również koszt początkowy, który obejmuje świadczenia zastępujące dochody oraz wydatki na (ponowne) przeszkolenie pracowników.

9.2. Istnieje już wiele instrumentów, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, służących wspieraniu działań i projektów związanych z transformacją. Cel, jakim jest osiągnięcie sprawiedliwej transformacji, został również powtórzony w unijnym planie odbudowy. Zbyt często jednak polityczne środki wsparcia są opracowywane i realizowane niezależnie na różnych szczeblach rządowych, przy niewielkiej koordynacji lub jej braku oraz niewielkim monitorowaniu i ocenie.

9.3. EKES wzywa Radę i Parlament Europejski do zwiększenia i przydzielenia odpowiednich środków na potrzeby inwestycyjne w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 w celu przeprowadzenia rzeczywistej i radykalnej transformacji ekologicznej i cyfrowej. Aby zebrać wystarczające środki finansowe, EKES opowiada się również za rozszerzeniem zakresu zasobów własnych, z możliwością włączenia podatku od usług cyfrowych, wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych oraz podatku od transakcji finansowych⁽¹⁶⁾.

9.4. W obecnym okresie programowania przepisy mające zastosowanie do dużych przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, stanowią, że przedsiębiorstwa te muszą zwrócić ten wkład, jeżeli w okresie dziesięciu lat od ostatniej wypłaty pomocy, którą otrzymały, działalność produkcyjna zostanie przeniesiona poza obszar Unii (art. 71 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁽¹⁷⁾). EKES uważa, że należy wzmocnić przepisy na przyszły okres programowania, aby sprzyjać repatriacji produkcji i zagwarantować spójność, zachować zdolność produkcyjną, zwiększyć zatrudnienie i promować bardziej zrównoważony „rozwoj terytorialny”.

⁽¹⁵⁾ A. Rodríguez-Pose, (2017 r.), *The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)*, Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, t. 11, nr 1, s. 189–209.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 440 z 6.12.2018, s. 106.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.

9.5. EKES popiera również poprawę zarządzania budżetem UE, z uwzględnieniem zagrożeń dla stabilności i wniosków z monitorowania najlepszych praktyk w zakresie ekologicznego planowania budżetu oraz planów budżetowych. Ponadto potrzebne są zachęty podatkowe, aby przekonać przedsiębiorstwa i indywidualne osoby do inwestowania w inicjatywy ekologiczne niosące ze sobą skutki społeczne ⁽¹⁸⁾.

9.6. Wyzwania stojące przed Europą w związku z przejściem na ekologiczną i cyfrową gospodarkę wymagają ogromnych inwestycji, których nie zapewnią same środki publiczne i tradycyjne finansowanie poprzez pożyczki bankowe. Sektor prywatny będzie potrzebował ogromnych nakładów inwestycyjnych. Należy w spójny sposób wprowadzić mechanizm kierowania środkami finansowymi sektora prywatnego na inwestycje zgodne z kryteriami z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego. Strategie dotyczące unii bankowej, unii rynków kapitałowych, zrównoważonego finansowania, finansów cyfrowych i MŚP wzajemnie się zatem wzmacniają i gwarantują kierowanie funduszy na bardziej produktywne projekty. EKES z zadowoleniem przyjmuje utworzenie platformy ds. zrównoważonego finansowania i oczekuje na przyspieszenie rozwoju systematyki społecznej.

10. Wpływ na zatrudnienie

10.1. Ponieważ transformacja przemysłowa często wymaga przejścia od starego i tradycyjnego przemysłu wytwórczego do działalności zorientowanej na przyszłość (nawet w tradycyjnych sektorach), może to prowadzić do wyższego niż przeciętne bezrobocia (przynajmniej tymczasowo) z powodu lokalnie skoncentrowanej dezindustrializacji i bazy umiejętności pozostającej w sektorach upadających. Zasadnicze znaczenie ma przewidywanie i angażowanie przedstawicieli pracowników na poziomie branży i przedsiębiorstw oraz przed podjęciem decyzji. Istotne jest, aby polityka dotycząca transformacji przemysłowej pomagała pracownikom i społecznościom lokalnym, zwłaszcza pracownikom niepełnosprawnym i innym pracownikom z grup społecznie wrażliwych, zarządzać transformacją przy jak najmniejszych utrudnieniach, jednocześnie maksymalizując potencjalne korzyści.

10.2. Kwalifikacje

10.2.1. Pomyślna transformacja w kierunku pracy przyszłości wymaga dostosowania polityki zatrudnienia i rozwoju kwalifikacji do warunków lokalnego rynku pracy. Jednocześnie podaż kwalifikacji musi być dopasowana do popytu na kwalifikacje. Lepsze przewidywanie przyszłego zestawu potrzeb i podaży w zakresie kwalifikacji oraz odpowiednie przekwalifikowanie i podnoszenie kwalifikacji pracowników, w tym dostęp do uczenia się przez całe życie, należy połączyć ze strategiami, które stymulują inwestycje w nowe źródła zatrudnienia i wzrostu wydajności. Zwłaszcza w przypadku badań i rozwoju prowadzonych przez przemysł należy poszukiwać możliwości ustanowienia technologicznego przywództwa, co z kolei stworzy możliwości podnoszenia kwalifikacji. Instytuty techniczne, organizacje zawodowe i organizacje pozarządowe, a także publiczne agencje pracy również będą odgrywać kluczową rolę w zapewnianiu wsparcia w postaci programów przekwalifikowania zawodowego.

10.2.2. EKES zauważa, że zapewnianie szkolenia jako wsparcia w ramach sprawiedliwej transformacji cyfrowej i ekologicznej rozpoczyna się od uznania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz od uznawania i certyfikacji kursów szkoleniowych, co pozwoli na pełne włączenie uczenia się pozaformalnego i nieformalnego do kwalifikacji danej osoby ⁽¹⁹⁾.

10.3. W programie na rzecz umiejętności powinno się zwrócić większą uwagę na rozwój kompetencji kluczowych w cyklach i programach kształcenia obowiązkowego, a także w odniesieniu do uczenia się młodzieży i dorosłych.

10.4. Komisja opublikowała „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (2021–2027)” ⁽²⁰⁾. Powinna to być strategia przekrojowa, która mogłaby również zwiększyć strategiczne znaczenie kształcenia i szkolenia wśród dziedzin polityki na szczeblu europejskim.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 63.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 10 z 11.1.2021, s. 40.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf

10.5. Plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych

Sprawiedliwa transformacja wymaga odpowiedniej polityki społecznej wspierającej właściwe warunki pracy, dobrze funkcjonujących systemów rokowań zbiorowych i stosunków pracy oraz zapewnienia odpowiedniej ochrony socjalnej, aby pomóc pracownikom w okresie transformacji. EKES chciałby przedstawić kilka propozycji dotyczących przyszłego planu działania Komisji na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych.

10.5.1. EKES sugeruje, by Komisja ponownie oceniła adekwatność odpowiedniego dorobku prawnego UE w zakresie prawa pracy, umacniając go w celu lepszego wspierania sprawiedliwej transformacji dla pracowników.

10.5.2. Prawo do bezpieczeństwa i higieny pracy jest podstawowym prawem pracowniczym dla wszystkich pracowników, bez względu na ich stosunek pracy lub rodzaj modelu biznesowego, w ramach którego pracują. EKES wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że część nowych rodzajów pracy powstałych w związku z transformacją klimatyczną i cyfrową może znajdować się poza zakresem przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP). Ponadto wykazano już, że w cyfrowych miejscach pracy występują poważne zagrożenia, takie jak intensyfikacja pracy, stres i przemoc psychospołeczna⁽²¹⁾, a w przyszłości możemy spodziewać się wypadków spowodowanych przez sztuczną inteligencję⁽²²⁾ – wypadków, którym należy zapobiec. W związku z tym EKES wzywa do ochrony wszystkich pracowników w UE w drodze przepisów BHP⁽²³⁾.

10.5.3. EKES zachęca Komisję Europejską do regularnego przeglądu ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO) i związanych z nim przepisów w świetle rozwoju technologicznego⁽²⁴⁾.

10.5.4. Dialog społeczny na szczeblu krajowym i europejskim odgrywa znaczącą rolę w kształtowaniu polityki gospodarczej, polityki w dziedzinie pracy i polityki społecznej. EKES popiera opracowanie – w ramach dialogu społecznego na odpowiednim szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim – właściwych instrumentów na rzecz sprawiedliwej transformacji do celów zarządzania minimalną ochroną, jej zmiany i wprowadzania w przypadku reorganizacji miejsc pracy lub zwolnień grupowych wynikających z przemian (technologicznych, demograficznych bądź związanych z globalizacją, zmianą klimatu i gospodarką o obiegu zamkniętym), w tym jeśli chodzi o prawo do udziału w rokowaniach zbiorowych, aby móc przewidywać zmiany i zapewnić wsparcie pracownikom dotkniętym zwolnieniami (dostosowanie dyrektywy w sprawie zwolnień grupowych)⁽²⁵⁾.

10.5.5. EKES przypomina o potrzebie konsultacji z pracownikami i ich przedstawicielami oraz informowania ich przy wprowadzaniu zmian, nowych technologii i systemów sztucznej inteligencji, które mogą prowadzić do zmian w organizacji pracy, nadzorze i kontroli pracy oraz w systemach oceny i rekrutacji pracowników. Prawa do informacji i konsultacji, należycie wdrażające dyrektywę w sprawie europejskiej rady zakładowej, muszą być zapewnione we wszystkich przedsiębiorstwach oraz należy wprowadzić zharmonizowane ramy na szczeblu UE dotyczące uczestnictwa na szczeblu zarządu. W związku z tym EKES wzywa do stworzenia silnych i solidnych europejskich ram informowania i konsultacji oraz partycypacji pracowników⁽²⁶⁾ jako ważnego aspektu rozwoju sprawiedliwych i uczciwych dróg odbudowy oraz transformacji ekologicznej i cyfrowej. Komisja powinna wspierać dialog społeczny w celu włączenia pracowników w proces transformacji klimatycznej i cyfrowej we wszystkich państwach członkowskich oraz monitorować jego efekty w ramach europejskiego semestru.

10.5.6. Istnieje potrzeba stworzenia ram dla społecznie odpowiedzialnej restrukturyzacji i przewidywania zmian w przedsiębiorstwach, które to ramy uzupełniałyby istniejące prawa pracowników do informacji, konsultacji i partycypacji oraz byłyby dostosowane do kluczowych elementów europejskiego modelu społecznego⁽²⁷⁾. EKES uważa, że Komisja Europejska powinna dokonać przeglądu unijnych ram jakości na rzecz przewidywania zmian i restrukturyzacji oraz zaproponować podstawę prawną dla konkretnych warunków ramowych dotyczących uczestnictwa pracowników w celu zwiększenia ich zaangażowania w zarządzanie wyzwaniami związanymi z Zielonym Ładem i transformacją cyfrową⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ MOP, 2019 r., *The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work*.

⁽²²⁾ Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 64.

⁽²³⁾ Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 52.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 64.

⁽²⁵⁾ Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 1.

⁽²⁶⁾ Dz.U. C 10 z 11.1.2021, s. 14.

⁽²⁷⁾ Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 35.

⁽²⁸⁾ Dz.U. C 364 z 28.10.2020, s. 1.

10.5.7. W planie działania należy określić minimalny poziom praw na szczeblu UE: EKES wezwał do podjęcia działań w zakresie ochrony dochodu minimalnego ⁽²⁹⁾ w celu powstrzymania ubóstwa i wspierania rynku pracy sprzyjającego włączeniu społecznemu, dlatego też z zadowoleniem przyjmuje plany Komisji i niemieckiej prezydencji Rady dotyczące ustanowienia europejskich ram w zakresie systemów dochodu minimalnego ⁽³⁰⁾. EKES zaleca zbadanie możliwości ustalenia wspólnych minimalnych norm w dziedzinie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia w państwach członkowskich UE ⁽³¹⁾. Komitet wezwał także do wyjścia z europejską inicjatywą w zakresie płacy minimalnej i rokowań zbiorowych ⁽³²⁾ i dlatego z zadowoleniem przyjmuje ⁽³³⁾ inicjatywę Komisji w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej ⁽³⁴⁾.

10.6. Nowa umowa społeczna

W celu wytyczenia dróg odbudowy, które oznaczają inwestowanie w miejsca pracy i ochronę praw i płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie, w celu odnowy silnych instytucji rynku pracy dla wszystkich pracowników zgodnie z wcześniejszymi zobowiązaniami oraz w celu zapewnienia ochrony socjalnej EKES wzywa do umieszczenia sprawiedliwej transformacji w centrum odbudowy poprzez dialog społeczny, przy aktywnym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, co przyczyni się do ukształtowania społecznej, sprawiedliwej i inkluzywnej transformacji przemysłowej.

Bruksela, dnia 2 grudnia 2020 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽²⁹⁾ Dz.U. C 190 z 5.6.2019, s. 1.

⁽³⁰⁾ Konkluzje Rady w sprawie wzmocnienia ochrony dochodu minimalnego, by walczyć z ubóstwem i wykluczeniem społecznym podczas pandemii COVID-19 i po niej.

⁽³¹⁾ Dz.U. C 97 z 24.3.2020, s. 32.

⁽³²⁾ Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 159.

⁽³³⁾ Dz.U. C 364 z 28.10.2020, s. 1.

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final.

ZAŁĄCZNIK

Następujące poprawki, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone w trakcie debaty (art. 59 ust. 3 regulaminu wewnętrznego):

a) **Punkt 2.1 (poprawka 9)**

Zmienić

~~2.1. Niniejsza opinia rozpoznawcza została opracowana na wniosek Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych Parlamentu Europejskiego jako wkład w plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, który ma wkrótce zostać ogłoszony, oraz następny szczyt społeczny UE, zaplanowany na maj 2021 r. w Porto. Niniejsza opinia rozpoznawcza została opracowana na wniosek Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych Parlamentu Europejskiego. Zgodnie z pismem Parlamentu Europejskiego opinia powinna dotyczyć w szczególności następujących tematów: sprawiedliwa transformacja, zielony ład, transformacja cyfrowa, strategia przemysłowa, polityka zatrudnienia i włączenia społecznego, które leżą u podstaw szeregu bieżących i przyszłych wniosków ustawodawczych i nieustawodawczych związanych z transformacją ekologiczną i cyfrową.~~

Wynik głosowania

Za: 99

Przeciw: 129

Wstrzymało się: 20

b) **Punkt 2.2 (poprawka 10)**

Zmienić

~~2.2. Europejskie przedsiębiorstwa i pracownicy stoją w obliczu ogromnych gospodarczych i społecznych skutków społecznych i gospodarczych pandemii COVID-19. Wiele przedsiębiorstw upada, ludzie tracą tracimy miejsca pracy, gospodarstwa domowe tracą źródła utrzymania. Pomimo bezprecedensowych gospodarczych środków ratunkowych mających na celu złagodzenie skutków blokady dla zatrudnienia i przedsiębiorstw prognozy gospodarcze dają bardzo niepokojący obraz. Przewiduje się, że w 2020 r. gospodarka UE skurczy się o 8,3 %, a w 2021 r. wzrośnie o 5,8 %. Wzrost w 2021 r. będzie również nieco mniej dynamiczny niż przewidywano wiosną⁽¹⁾. Pandemia COVID-19 mocno uderzyła w europejską gospodarkę: wiele przedsiębiorstw upada, tracimy miejsca pracy, gospodarstwa domowe tracą źródła utrzymania, służba zdrowia traci wydajność. Państwa członkowskie są w rekordowym stopniu zadłużone, przekraczając ustalone zasady dotyczące wydatków, a UE po raz pierwszy zaciągnęła wspólny dług. Nie znamy również konsekwencji brexitu i nie wiemy, kiedy zakończy się pandemia.~~

Wynik głosowania

Za: 95

Przeciw: 140

Wstrzymało się: 22

c) **Punkt 2.3 (poprawka 11)**

Zmienić

2.3. Należy identyfikować i wspierać kluczowe branże przemysłu i sektory, od zasobów ludzkich po badania naukowe, co złoży się na europejską politykę przemysłową chroniącą te strategiczne sektory na rynku i zapewni bezpieczeństwo dostaw kluczowych zasobów. Europejska polityka przemysłowa powinna służyć jako element nadrzędny koordynujący wszystkie różne polityki europejskie w spójny i kompleksowy sposób, aby zapewnić synergię. Taka transformacja będzie wymagała od Komisji Europejskiej wyznaczenia kierunku i dostosowania polityki państw członkowskich do polityki UE. Nie oznacza to mikrozarządzania, ale dostosowanie polityk w taki sposób,

⁽¹⁾ Prognoza gospodarcza KE z lata 2020 r.: Głębsza recesja z większymi rozbieżnościami.

aby były one spójne i sprzyjały zmianom transformacyjnym. Proces ten będzie możliwy jedynie przy aktywnym udziale organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych. ~~Bez „ładu społecznego” opartego na demokratycznym i skutecznym udziale obywateli UE nie będzie korzystnego Zielonego Ładu dla wszystkich.~~

Wynik głosowania

Za: 91
Przeciw: 137
Wstrzymało się: 18

d) Punkt 2.5 NOWY (poprawka 13)

Dodać nowy punkt

2.5. Najlepszą reakcją polityczną jest realizacja oczekiwań związanych z instrumentem NextGenerationEU, który stanowi wyjątkową okazję do dokonania szybkiej i transformacyjnej odbudowy. Podjęcie działań w tym kierunku we współpracy z sektorem prywatnym powinno być nadrzędnym priorytetem.

Wynik głosowania

Za: 97
Przeciw: 136
Wstrzymało się: 22

e) Punkt 2.6 NOWY (poprawka 14)

Dodać nowy punkt

2.6. Wyzwania związane z brexitem należy przezwyciężyć poprzez zdecydowane dążenie do wzmocnienia jednolitego rynku, który tworzy silniejsze stabilne i konkurencyjne otoczenie dla przedsiębiorstw.

Wynik głosowania

Za: 93
Przeciw: 141
Wstrzymało się: 20

f) Punkt 2.4 (poprawka 15)

Zmienić

2.4. Określenie, które pojawiło się w tym kontekście w odniesieniu do przemian środowiskowych i technologicznych, to „sprawiedliwa transformacja”. EKES postrzega sprawiedliwą transformację jako podstawowy element zarówno budżetu, jak i planu odbudowy, który ma na celu stworzenie bardziej ekologicznej gospodarki europejskiej. Konieczne jest zatem szersze rozumienie sprawiedliwej transformacji (wyjście poza gospodarkę opartą na węglu), ~~w ramach którego w pełni wdroży się Europejski filar praw socjalnych (?), w oparciu o nową umowę społeczną, przy jednoczesnym przeprowadzeniu reform w zakresie systemów redystrybucji, zadbaniu w oparciu o równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, oraz o zapewnienie zapewnieniu równouprawnienia płci.~~ ~~Szczególnie ważne w odniesieniu do wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych są~~ wysokiej jakości miejsca pracy dla wszystkich, dostęp do wysokiej jakości edukacji i szkoleń, w tym ~~prawo do uczenia~~ uczenie się przez całe życie, zwłaszcza dla grup społecznie wrażliwych, równy dostęp do opieki zdrowotnej i usług socjalnych dla wszystkich, ochrona socjalna oraz włączenie grup społecznie wrażliwych, takich jak długotrwale bezrobotni, kobiety, ludzie młodzi, legalni migranci czy osoby z niepełnosprawnością. Wszystkie te ważne cele można osiągnąć w oparciu o prosperującą gospodarkę, nowe miejsca pracy dla wysoko wykwalifikowanych pracowników oferowane przez pracodawców oraz niezbędne inwestycje w nowe technologie.

(*) Wkład Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w program prac Komisji Europejskiej na 2021 r.

Wynik głosowania

Za: 82
Przeciw: 152
Wstrzymało się: 20

g) Punkt 2.5 (poprawka 16)

Zmienić

2.5. Państwa i regiony przechodzące transformację przemysłową zazwyczaj stoją przed wyzwaniami związanymi z modernizacją ich bazy przemysłowej, podnoszeniem kwalifikacji siły roboczej, rekompensowaniem utraty miejsc pracy w kluczowych sektorach, oraz podnoszeniem niskiej wydajności, która ogranicza wzrost dochodów, pozytywną konwergencją i rekompensowaniem niekorzystnych tendencji demograficznych. Zasadniczo odniosłyby one korzyść z zazieleniania i postępów technologicznych oraz związanych z nimi zmian, jednak niektóre miejsca i określone grupy ludności, zwłaszcza grupy społecznie wrażliwe, takie jak osoby niepełnosprawne, osoby starsze, Romowie i legalni migranci, są narażone na ryzyko pozostania w tyle. Stawianie czoła wyzwaniom związanym z długoterminową transformacją wymaga przewidywania zmian i aktywnego zarządzania transformacją ze strony osób odpowiedzialnych za kształtowanie polityki, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i kluczowych zainteresowanych stron w tych krajach i regionach. Dialog społeczny, informowanie pracowników i reprezentującymi ich organizacji, konsultacje z nimi oraz ich uczestnictwo, w tym w procesach organach decyzyjnych (zarządach i radach nadzorczych), odgrywają zasadniczą rolę w procesie decyzyjnym w przedsiębiorstwie i wywieraniu na wpływ na ten proces, tak aby zarządzać przemianami w przedsiębiorstwie w sposób przyszłościowy. ~~EKES wzywa Komisję do wzmocnienia i rozwinięcia wymiaru socjalnego w przyszłej zaktualizowanej strategii przemysłowej.~~

Wynik głosowania

Za: 92
Przeciw: 152
Wstrzymało się: 17

h) Punkt 2.6 (poprawka 17)

Zmienić

2.6. Radzenie sobie z kryzysem związanym z pandemią i umożliwienie udanej transformacji przemysłowej leży w interesie wszystkich grup zainteresowanych stron i wymaga wspólnego wysiłku i wspólnych celów (takich jak długoterminowy rozwój biznesu) oraz skutecznego dialogu społecznego w atmosferze zaufania, a także pozytywnego nastawienia. EKES uważa, że dobre, a tym samym zrównoważone zarządzanie przedsiębiorstwem i wspólne przewidywanie zmian stanowi klucz do sukcesu. musi opierać się na sprawdzonych minimalnych standardach prawnych rynku wewnętrznego, przy czym głos pracowników powinien być wyrażony poprzez ich informowanie, konsultacje z nimi i ich uczestnictwo w zarządach przedsiębiorstw.

Wynik głosowania

Za: 90
Przeciw: 151
Wstrzymało się: 18

i) Punkt 2.7 (poprawka 18)

Zmienić

2.7. Cyfryzacja i automatyzacja mają zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki dla gospodarki i społeczeństwa. Transformacja ta wymagałaby regulacji, która podążałaby podejścia, które podążałoby za tempem transformacji technologicznej i przewidywania zmian poprzez zaangażowanie np. partnerów społecznych. Europejskie rady zakładowe i rady zakładowe spółek europejskich mogą służyć jako pozytywny przykład obowiązkowego transgranicznego angażowania pracowników w wyważanie interesów i poszukiwanie rozwiązań w duchu partnerstwa społecznego. Obejmuje to zagwarantowanie szkoleń dla pracowników oraz negocjowanie układów zbiorowych oraz

innych umów społecznych w celu wspierania autonomii pracy i zapewnienia równowagi między życiem zawodowym a prywatnym. Cyfryzacja i gospodarka cyfrowa doprowadziły również do pojawienia się nowych form pracy, takich jak praca za pośrednictwem platform, gdzie pracownicy nie mają żadnego zabezpieczenia socjalnego i bezpieczeństwo zatrudnienia, często pracują w bardzo niepewnych warunkach i mają niejasny status. Należy ujednoczyć ich warunki pracy i status na szczeblu europejskim, aby wspierać sprawiedliwą mobilność i integrację na rynku wewnętrznym⁽³⁾. EKES dostrzega potrzebę zapewnienia w tym celu pewności prawa dla pracowników poprzez określenie statusu prawnego pracy w gospodarce opartej na platformach cyfrowych. Niski dostęp do ochrony socjalnej lub jego brak pociąga za sobą koszty nie tylko dla samych pracowników, ale także dla systemów zabezpieczenia społecznego.

Wynik głosowania

Za: 88

Przeciw: 149

Wstrzymało się: 24

j) Punkt 2.8 (poprawka 19)

Zmienić

2.8. Transformacja cyfrowa wiąże się również z potencjalnymi zagrożeniami w takich obszarach, jak stabilność finansowa, przestępczość finansowa i ochrona konsumentów. Zagrożenia te mogą jeszcze wzrosnąć ze względu na fragmentaryzację środowiska regulacyjnego w UE oraz nierównomierny rozwój sytuacji na świecie w zakresie regulacji sektora. Dlatego też EKES dostrzega potrzebę stworzenia przez UE kompleksowych i stabilnych ram regulacyjnych w tej dziedzinie. Zaleca również, aby na szczeblu OECD w 2021 r. zostało osiągnięte globalne rozwiązanie w dziedzinie podatków ~~UE wznowiła inicjatywę dotyczącą opodatkowania dużych przedsiębiorstw cyfrowych.~~⁽⁴⁾

Wynik głosowania

Za: 89

Przeciw: 149

Wstrzymało się: 22

k) Punkt 5.2 (poprawka 21)

Zmienić

5.2. Ścisła współpraca między kluczowymi lokalnymi/regionalnymi zainteresowanymi stronami jest niezbędna do określenia najbardziej zrównoważonych zastosowań i zmaksymalizowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Punktem odniesienia dla wspierania strategii sprawiedliwej transformacji w odniesieniu do obniżenia emisyjności i innych celów polityki klimatycznej są dobre praktyki partnerów społecznych na wszystkich szczeblach oparte na układach zbiorowych lub innych formach dialogu społecznego zapewniające równe szanse dla konkurentów gospodarczych w danym sektorze lub regionie⁽⁵⁾.

Wynik głosowania

Za: 93

Przeciw: 146

Wstrzymało się: 19

⁽³⁾ Opinia EKES-u (SOC/645) „Godna praca w gospodarce platform”.

⁽⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie zwalczania oszustw podatkowych, unikania opodatkowania i prania pieniędzy.

⁽⁵⁾ Umowa ramowa na rzecz sprawiedliwej transformacji górnictwa węglowego i zrównoważonego rozwoju wspólnot górniczych na lata 2019–2027 (Hiszpania); praca na rzecz klimatu (Portugalia); porozumienie partnerów społecznych w sprawie sprawiedliwej transformacji i zmian klimatu (Grecja); Thyssenkrupp Steel Europe: przyszły pakt na rzecz stali 20–30 (Niemcy (marzec 2020 r.)).

l) Punkt 6.2 (poprawka 22)

Zmienić

6.2. Jednym z głównych rozwiązań z zakresu zarządzania służących wdrażaniu i monitorowaniu postępów w zakresie sprawiedliwych społecznie transformacji jest europejski semestr. Niezwykle ważne jest stałe cykliczne ocenianie polityki europejskiej i krajowej na poziomie społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Europejski semestr stopniowo nabrał bardziej socjalnego wymiaru, ale nadal dominuje jego wymiar makroekonomiczny i fiskalny. ~~W związku z tym EKES proponuje włączenie do europejskiego semestru nowych, lepszych, mierzalnych i uzupełniających wskaźników społecznych, gospodarczych i środowiskowych w celu monitorowania wszystkich aspektów Europejskiego filaru praw socjalnych i jego zasad oraz 17 celów zrównoważonego rozwoju ⁽⁴⁾, a także osiągnięcie synergii z tablicą wskaźników społecznych poprzez wprowadzenie koncepcji zrównoważonej gospodarki dobrobytu dla wszystkich ⁽⁵⁾ wraz z ukierunkowanymi zaleceniami społecznymi i środowiskowymi dla poszczególnych krajów ⁽⁶⁾. Obecnie semestr został również przeprojektowany w celu zapewnienia większej liczby działań wspierających odbudowę, co – jak ma nadzieję EKES – może również przyczynić się do ~~odnowienia~~ wzmocnienia całego mechanizmu zarządzania UE i sprawić, że będzie on działał jako drogowskaz dla wspierania ~~przetwarzania~~ demokracji, a także poprawy konwergencji w UE.~~

Wynik głosowania

Za: 87

Przeciw: 148

Wstrzymało się: 21

m) Punkt 6.4 (poprawka 23)

Zmienić

6.4. Ponadto, aby zrównoważyć brak równowagi instytucjonalnej w zarządzaniu gospodarczym i społecznym, EKES zaleca stosowanie dobrze wyważonej „złotej reguły budżetowej” ⁽⁷⁾ bez narażania na szwank średnioterminowej stabilności finansowej przy stosowaniu unijnych przepisów fiskalnych i wyłączenie uzasadnionych inwestycji publicznych z obliczeń deficytu oraz uwzględnianie zrównoważoności istniejących i przyszłych poziomów zadłużenia, aby zagwarantować nowoczesną infrastrukturę opieki zdrowotnej, ekologiczną, edukacyjną i technologiczną oraz uniknąć bezprecedensowej recesji ⁽¹⁰⁾

Wynik głosowania

Za: 87

Przeciw: 159

Wstrzymało się: 16

n) Punkt 9.3 (poprawka 24)

Zmienić

9.3. EKES wzywa Radę i Parlament Europejski do poszerzenia klimatu biznesowego i zwiększenia i przydzielenia odpowiednich środków na potrzeby inwestycyjne w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 w celu przeprowadzenia rzeczywistej i radykalnej transformacji ekologicznej i cyfrowej. Aby zebrać wystarczające środki finansowe, EKES opowiada się również za przeanalizowaniem efektów rozszerzenia ~~rozszerzeniem~~ zakresu zasobów własnych, z możliwością uwzględnienia dochodów z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, z mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ i z podatku cyfrowego, włączenia podatku od usług cyfrowych, wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych oraz podatku od transakcji finansowych ⁽¹¹⁾.

⁽⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2020 r., Dz.U. C 120 z 14.4.2020, s. 1.

⁽⁵⁾ C. Charveriat i E. Bodin, (2020 r.), Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u „Europejski filar praw socjalnych – ocena wstępnego wdrażania i zalecenia na przyszłość”, Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 440 z 6.12.2018, s. 106.

Wynik głosowania

Za: 91
Przeciw: 157
Wstrzymało się: 13

o) Punkt 9.4 (poprawka 25)

Zmienić

9.4. W obecnym okresie programowania przepisy mające zastosowanie do dużych przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, stanowią, że przedsiębiorstwa te muszą zwrócić ten wkład, jeżeli w okresie dziesięciu lat od ostatniej wypłaty pomocy, którą otrzymały, działalność produkcyjna zostanie przeniesiona poza obszar Unii (art. 71 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013). EKES uważa, że należy wzmocnić przepisy na przyszły okres programowania, aby sprzyjać repatriacji produkcji i zagwarantować spójność w duchu strategicznej autonomii, zachować zdolność produkcyjną, zwiększyć zatrudnienie i promować bardziej zrównoważony „rozwoj terytorialny”.

Wynik głosowania

Za: 89
Przeciw: 149
Wstrzymało się: 19

p) Punkt 9.5 (poprawka 26)

Zmienić

9.5. EKES popiera również poprawę zarządzania budżetem UE, z uwzględnieniem zagrożeń dla stabilności i wniosków z monitorowania najlepszych praktyk w zakresie ekologicznego planowania budżetu oraz planów budżetowych. Ponadto mogą być potrzebne ~~sa~~ zachęty podatkowe, aby motywować/przekonać przedsiębiorstwa i indywidualne osoby do inwestowania w inicjatywy ekologiczne niosące ze sobą skutki społeczne ⁽¹²⁾. Należy dokładnie rozważyć tego rodzaju dotacje w ramach analizy kosztów i korzyści.

Wynik głosowania

Za: 93
Przeciw: 154
Wstrzymało się: 16

q) Punkt 9.6 (poprawka 27)

Zmienić

9.6. Wyzwania stojące przed Europą w związku z przejściem na ekologiczną i cyfrową gospodarkę wymagają ogromnych inwestycji, których nie zapewnią same środki publiczne i tradycyjne finansowanie poprzez pożyczki bankowe. ~~Każdego roku ogromne~~ Ogromne kwoty ~~wszelkiego rodzaju środków prywatnych inwestuje się w szkodliwą działalność gospodarczą we wszystkich sektorach i środki te mogą ostatecznie okazać się „aktywami utopionymi”~~ będą wymagane od sektora prywatnego. Należy w spójny sposób wprowadzić mechanizm kierowania środkami finansowymi sektora prywatnego na inwestycje zgodne z kryteriami z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego. Strategie dotyczące unii bankowej, unii rynków kapitałowych, zrównoważonego finansowania, finansów cyfrowych i MŚP wzajemnie się zatem wzmacniają i gwarantują kierowanie funduszy na bardziej produktywnie projekty. EKES z zadowoleniem przyjmuje utworzenie platformy ds. zrównoważonego finansowania i oczekuje na przyspieszenie rozwoju systematyki społecznej.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 63.

Wynik głosowania

Za: 74

Przeciw: 154

Wstrzymało się: 31

r) Punkt 10.1 (poprawka 28)

Zmienić

10.1. Ponieważ transformacja przemysłowa często wymaga przejścia od starego i tradycyjnego przemysłu wytwórczego do działalności zorientowanej na przyszłość (nawet w tradycyjnych sektorach), może to prowadzić do wyższego niż przeciętne bezrobocia (przynajmniej tymczasowo) z powodu lokalnie skoncentrowanej dezindustrializacji i bazy umiejętności pozostającej w sektorach upadających. ~~Zasadnicze znaczenie ma przewidywanie i angażowanie przedstawicieli pracowników na poziomie branży i przedsiębiorstw oraz przed podjęciem decyzji.~~ Istotne jest, aby polityka dotycząca transformacji przemysłowej pomagała pracownikom i społecznościom lokalnym, zwłaszcza pracownikom niepełnosprawnym i innym pracownikom z grup społecznie wrażliwych, zarządzać transformacją przy jak najmniejszych utrudnieniach, jednocześnie maksymalizując potencjalne korzyści.

Wynik głosowania

Za: 88

Przeciw: 149

Wstrzymało się: 17

s) Punkty 10.5, 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6, 10.5.7 (poprawka 30)

Skreślić punkty

~~10.5. Plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych~~

~~Sprawiedliwa transformacja wymaga odpowiedniej polityki społecznej wspierającej właściwe warunki pracy, dobrze funkcjonujących systemów rokowań zbiorowych i stosunków pracy oraz zapewnienia odpowiedniej ochrony socjalnej, aby pomóc pracownikom w okresie transformacji. EKES chciałby przedstawić kilka propozycji dotyczących przyszłego planu działania Komisji na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych.~~

~~10.5.1. EKES sugeruje, by Komisja ponownie oceniła adekwatność odpowiedniego dorobku prawnego UE w zakresie prawa pracy, umacniając go w celu lepszego wspierania sprawiedliwej transformacji dla pracowników.~~

~~10.5.2. Prawo do bezpieczeństwa i higieny pracy jest podstawowym prawem pracowniczym dla wszystkich pracowników, bez względu na ich stosunek pracy lub rodzaj modelu biznesowego, w ramach którego pracują. EKES wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że część nowych rodzajów pracy powstałych w związku z transformacją klimatyczną i cyfrową może znajdować się poza zakresem przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP). Ponadto wykazano już, że w cyfrowych miejscach pracy występują poważne zagrożenia, takie jak intensyfikacja pracy, stres i przemoc psychospołeczna⁽¹³⁾, a w przyszłości możemy spodziewać się wypadków spowodowanych przez sztuczną inteligencję⁽¹⁴⁾ — wypadków, którym należy zapobiec. W związku z tym EKES wzywa do ochrony wszystkich pracowników w UE w drodze przepisów BHP⁽¹⁵⁾.~~

⁽¹³⁾ MOP, The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work, 2019.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 52.

10.5.3. EKES zachęca Komisję Europejską do regularnego przeglądu ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO) i związanych z nim przepisów w świetle rozwoju technologicznego⁽¹⁶⁾.

10.5.4. Dialog społeczny na szczeblu krajowym i europejskim odgrywa znaczącą rolę w kształtowaniu polityki gospodarczej, polityki w dziedzinie pracy i polityki społecznej. EKES popiera opracowanie — w ramach dialogu społecznego na odpowiednim szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim — właściwych instrumentów na rzecz sprawiedliwej transformacji do celów zarządzania minimalną ochroną, jej zmiany i wprowadzania w przypadku reorganizacji miejsc pracy lub zwolnień grupowych wynikających z przemian (technologicznych, demograficznych bądź związanych z globalizacją, zmianą klimatu i gospodarką o obiegu zamkniętym), w tym jeśli chodzi o prawo do udziału w rokowaniach zbiorowych, aby móc przewidywać zmiany i zapewnić wsparcie pracownikom dotkniętym zwolnieniami (dostosowanie dyrektywy w sprawie zwolnień grupowych)⁽¹⁷⁾.

10.5.5. EKES przypomina o potrzebie konsultacji z pracownikami i ich przedstawicielami oraz informowania ich przy wprowadzaniu zmian, nowych technologii i systemów sztucznej inteligencji, które mogą prowadzić do zmian w organizacji pracy, nadzorze i kontroli pracy oraz w systemach oceny i rekrutacji pracowników. Prawa do informacji i konsultacji, należycie wdrażające dyrektywę w sprawie europejskiej rady zakładowej, muszą być zapewnione we wszystkich przedsiębiorstwach oraz należy wprowadzić zharmonizowane ramy na szczeblu UE dotyczące uczestnictwa na szczeblu zarządu. W związku z tym EKES wzywa do stworzenia silnych i solidnych europejskich ram informowania i konsultacji oraz partycypacji pracowników⁽¹⁸⁾ jako ważnego aspektu rozwoju sprawiedliwych i uczciwych dróg odbudowy oraz transformacji ekologicznej i cyfrowej. Komisja powinna wspierać dialog społeczny w celu włączenia pracowników w proces transformacji klimatycznej i cyfrowej we wszystkich państwach członkowskich oraz monitorować jego efekty w ramach europejskiego semestru.

10.5.6. Istnieje potrzeba stworzenia ram dla społecznie odpowiedzialnej restrukturyzacji i przewidywania zmian w przedsiębiorstwach, które to ramy uzupełniałyby istniejące prawa pracowników do informacji, konsultacji i partycypacji oraz byłyby dostosowane do kluczowych elementów europejskiego modelu społecznego⁽¹⁹⁾. EKES uważa, że Komisja Europejska powinna dokonać przeglądu unijnych ram jakości na rzecz przewidywania zmian i restrukturyzacji oraz zaproponować podstawę prawną dla konkretnych warunków ramowych dotyczących uczestnictwa pracowników w celu zwiększenia ich zaangażowania w zarządzanie wyzwaniami związanymi z Zielonym Ładem i transformacją cyfrową⁽²⁰⁾.

10.5.7. W planie działania należy określić minimalny poziom praw na szczeblu UE: EKES wezwał do podjęcia działań w zakresie ochrony dochodu minimalnego⁽²¹⁾ w celu powstrzymania ubóstwa i wspierania rynku pracy sprzyjającego włączeniu społecznemu, dlatego też z zadowoleniem przyjmuje plany Komisji i niemieckiej prezydencji Rady dotyczące ustanowienia europejskich ram w zakresie systemów dochodu minimalnego⁽²²⁾. EKES zaleca zbadanie możliwości ustalenia wspólnych minimalnych norm w dziedzinie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia w państwach członkowskich UE⁽²³⁾. Komitet wezwał także do wyjścia z europejską inicjatywą w zakresie płacy minimalnej i rokowań zbiorowych⁽²⁴⁾ i dlatego z zadowoleniem przyjmuje⁽²⁵⁾ inicjatywę Komisji w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej⁽²⁶⁾.

Wynik głosowania

Za: 93

Przeciw: 149

Wstrzymało się: 17

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 1.

⁽¹⁸⁾ Opinia EKES-u SOC/644 w sprawie dialogu społecznego na stabilności gospodarczej oraz odporności gospodarek (przyjęta 29.10.2020, jeszcze nieopublikowana).

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 35.

⁽²⁰⁾ Rezolucja EKES w sprawie wkładu Europejskiego Komitetu Ekonomiczno Społecznego w program prac Komisji Europejskiej na 2021 r.

⁽²¹⁾ Dz.U. C 190 z 5.6.2019, s. 1.

⁽²²⁾ Konkluzje Rady w sprawie wzmocnienia ochrony dochodu minimalnego, by walczyć z ubóstwem i wykluczeniem społecznym podczas pandemii COVID-19 i po niej.

⁽²³⁾ Dz.U. C 97 z 24.3.2020, s. 32.

⁽²⁴⁾ Opinia EKES-u „Godziwe płace minimalne w całej Europie”.

⁽²⁵⁾ Rezolucja EKES w sprawie wkładu Europejskiego Komitetu Ekonomiczno Społecznego w program prac Komisji Europejskiej na 2021 r.

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

t) Punkt 10.6 (poprawka 31)

Skreślić punkt

~~10.6. Nowa umowa społeczna~~

~~W celu wytyczenia dróg odbudowy, które oznaczają inwestowanie w miejsca pracy i ochronę praw i płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie, w celu odnowy silnych instytucji rynku pracy dla wszystkich pracowników zgodnie z wcześniejszymi zobowiązaniami oraz w celu zapewnienia ochrony społecznej EKES wzywa do umieszczenia sprawiedliwej transformacji w centrum odbudowy poprzez dialog społeczny, przy aktywnym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, co przyczyni się do ukształtowania społecznej, sprawiedliwej i inkluzywnej transformacji przemysłowej.~~

Wynik głosowania

Za: 85

Przeciw: 146

Wstrzymało się: 19

u) Punkt 1.1 (poprawka 1)

Zmienić

1.1. Istnieje szereg warunków koniecznych, aby w ramach transformacji przemysłowej w kierunku ekologicznej i cyfrowej gospodarki europejskiej osiągnąć zrównoważoną, sprawiedliwą i społecznie akceptowalną przyszłość w Europie. Należy jednak wziąć pod uwagę nową sytuację. Pandemia COVID-19 mocno uderzyła w europejską gospodarkę: wiele przedsiębiorstw upada, tracimy miejsca pracy, gospodarstwa domowe tracą źródła utrzymania, służba zdrowia traci wydajność, sprawiła Sprawiła ona, że jeszcze pilniejsza stała się potrzeba znacznie szerszego i silniejszego udziału partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w kształtowaniu polityki na wszystkich szczeblach, a także potrzeba istnienia realistycznych silnych ram regulacyjnych i standardów na szczeblu europejskim, z uwzględnieniem specyfiki państw członkowskich i podziału kompetencji między UE a państwami członkowskimi, a także zasady pomocniczości, zwłaszcza w zakresie agendy społecznej. Istotną rolę w tych staraniach powinien odgrywać zapowiadany plan działania, który ma na celu wdrożenie Europejskiego filaru praw społecznych.

Wynik głosowania

Za: 90

Przeciw: 146

Wstrzymało się: 18

v) Punkt 1.5 NOWY (poprawka 4)

Dodać nowy punkt

1.5. Najlepszą reakcją polityczną jest realizacja oczekiwań związanych z instrumentem NextGenerationEU, który stanowi wyjątkową okazję do dokonania szybkiej i transformacyjnej odbudowy. Podjęcie działań w tym kierunku we współpracy z sektorem prywatnym powinno być nadrzędnym priorytetem.

Wynik głosowania

Za: 97

Przeciw: 136

Wstrzymało się: 22

w) **Punkt 1.6 NOWY (poprawka 5)**

Dodać nowy punkt

1.6. Wyzwania związane z brexitem należy przezwyciężyć poprzez zdecydowane dążenie do wzmocnienia jednolitego rynku, który tworzy silniejsze stabilne i konkurencyjne otoczenie dla przedsiębiorstw.

Wynik głosowania

Za: 93
Przeciw: 141
Wstrzymało się: 20

x) **Punkt 1.4 (poprawka 6)**

Zmienić

1.4. Odporna, zrównoważona, sprawiedliwa i dobrze prosperująca Europa wymaga spójnych ram regulacyjnych, które mogą wzmocnić proces sprawiedliwej transformacji, uwzględniając jednocześnie jego wpływ etyczny i interesy publiczne, ~~takie jak ochrona konsumentów, zdrowie, bezpieczeństwo i jakość~~. ~~EKES zaleca, by instytucje europejskie i krajowe wprowadziły nowe struktury zarządzania, które mogą zagwarantować aktywny udział lokalnej gospodarki, partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w opracowywaniu i wdrażaniu sprawiedliwych środków mających na celu zapewnienie sprawiedliwej społecznie transformacji.~~ Jednym z głównych rozwiązań z zakresu zarządzania służących wdrażaniu i monitorowaniu postępów w zakresie sprawiedliwych społecznie transformacji jest europejski semestr. ~~EKES zaleca włączenie do europejskiego semestru nowych, lepszych, mierzalnych i uzupełniających wskaźników społecznych, gospodarczych i środowiskowych w celu monitorowania zasad Europejskiego filaru praw socjalnych.~~

Wynik głosowania

Za: 80
Przeciw: 145
Wstrzymało się: 16

y) **Punkt 1.8 (poprawka 8)**

Zmienić

1.8. ~~EKES z zadowoleniem przyjmuje zapowiadany plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych. Należy wzmocnić odpowiedni dorobek prawny odpowiednie polityki UE w zakresie prawa pracy, aby lepiej wspierać sprawiedliwą transformację dla pracowników. W planie działania należy określić minimalną podstawową listę praw na poziomie UE, w tym: prawo do bezpieczeństwa i higieny ~~bezpieczeństwo i higienę~~ pracy obejmujące wszystkich pracowników i nowe rodzaje pracy; prawo do informacji, konsultacji, współdecydowania i uczestnictwa ~~informację, konsultację, współdecydowanie i uczestnictwo~~ nieograniczające się do w sytuacji transformacji; prawo do rozwoju kwalifikacji; minimalne normy w zakresie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia; minimalne wynagrodzenie; rokowania zbiorowe lub inne formy porozumień odpowiadające kompetencjom państw członkowskich.~~

Wynik głosowania

Za: 98
Przeciw: 148
Wstrzymało się: 17
